

سیاست آونگی متحدین آسیایی آمریکا در قبال چین با تاکید بر بحران هوای*

صدیقه آذین^۱ - دکتر مهدی هدایتی شهیدانی^۲ - دکتر احمد جانسیز^۳

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

چکیده

پس از جنگ سرد، هیچ یک از رقبای حتی متحدان آمریکا به جز چین به ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور نرسیدند. با این وصف و به دلیل ماهیت اساسی متفاوت ملی چین و ایالات متحده، روابط چین و آمریکا از زمان دولت اوباما به تدریج تیره شده و از رقابت تجاری به رقابت تکنولوژیک و فناوریانه در دوران ترامپ و بایدن تبدیل شده است. بنابراین پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این پرسش است که چرا آمریکا جنگ فناوری علیه چین با محوریت ممنوعیت شرکت هوای را آغاز کرده و واکنش متحدان آسیایی واشنگتن (کره جنوبی - ژاپن و استرالیا) در قبال این جنگ چگونه بوده است؟ در پاسخ با بهره‌گیری از جنبه توصیفی - تحلیلی و با استفاده از داده‌های کتابخانه‌ای و اسنادی این فرضیات مطرح می‌شود که با توجه به تمایل تصمیم‌گیرندگان آمریکایی برای حفظ هژمونی جهانی ایالات متحده در حوزه فناوری، دو دلیل حیاتی کاخ سفید در جنگ فناوریانه علیه چین: ۱- حفظ رهبری فنی، اقتصادی و نظامی در حوزه هوش مصنوعی؛ ۲- محدود کردن نفوذ پکن در بازار فناوری از طریق تعمیق همکاری با متحدان آن است. براساس داده‌ها در این مسیر واکنش سه کشور متحد آسیایی ایالات متحده همراهی با سیاست‌های این کشور در قبال چین و تحریم هوای بوده است.

کلیدواژگان

هوای، جنگ فناوریانه، آمریکا، چین، متحدین آسیایی

مقدمه

در دهه دوم قرن بیست و یکم، جهان شاهد عزم ایالات متحده برای سازماندهی مجدد هژمونی خود بر اساس دگردیسی‌های ایجاد شده در مؤلفه‌های نظام بین‌الملل نظیر ظهور اعضای جدیدی همچون

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری روابط بین‌الملل صدیقه آذین با راهنمایی دکتر مهدی هدایتی شهیدانی است.

— دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه گیلان.

— دانشیار روابط بین‌الملل، دانشگاه گیلان. / نویسنده مسئول / ایمیل: hedayati@guilan.ac.ir

— دانشیار علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دانشگاه گیلان.

چین و تغییر سطوح تأثیرگذاری آن‌ها در عرصه جهانی بود. بنابراین این کشور برای آنکه سدی در برابر گسترش نفوذ جهانی کشوری همچون چین در بحث فناوری و زنجیره تامین آن ایجاد کند، سیاست‌های خود را در مقابل این کشور در طی سالیان اخیر تغییر داده است. یکی از سیاست‌های جدی و تحریمی که ایالات متحده در برابر چین و شرکت‌های تابعه آن دنبال کرده است تحریم شرکت هواوی به عنوان یکی از ابرشرکت‌های این کشور (بزرگ‌ترین ارائه‌کننده خدمات ارتباطی) و همچنین نقطه کانونی بحث این پژوهش است. این شرکت از آنجا که یکی از مهم‌ترین شرکت‌های تولیدکننده فناوری در جهان و چین است بیش از سایرین مورد توجه ایالات متحده قرار گرفته است. برای نمونه در ابتدا در ماه می ۲۰۱۹ در دوران ترامپ واشنگتن در موضوع ایمن‌سازی زنجیره تامین خدمات و فناوری اطلاعات و ارتباطات، اقدام به تحریم هواوی کرد. در ادامه نیز علاوه بر تحریم این شرکت، تمامی شرکت‌های غیر آمریکایی را که تراشه‌هایی با فناوری ایالات متحده تولید می‌کردند و به شرکت هواوی می‌دادند را از این کار منع کرد. در راستای چنین سیاست‌هایی حتی با تغییر دولت در آمریکا نگرش نسبت به چین عوض نشد زیرا دولت بایدن مصمم شد که خطرات نصب شبکه‌هایی که می‌تواند توسط جمهوری خلق چین دستکاری، مختل یا حتی کنترل شود را از بین ببرد. بنابراین هواوی، قهرمان تکنولوژی چین به سرعت به مرکز انتقادات در مناقشه تکنولوژی بین قدرت کنونی (ایالات متحده) و جویای قدرت (چین) تبدیل شد.

با وجود چنین واقعیاتی با تشدید رقابت استراتژیک میان آمریکا و چین به طور قطع ایجاد ائتلافی از متحدان برای مقابله با رقیب موجب کاهش هزینه خواهد شد. مبتنی بر این نگاه واشنگتن به متحدان و شرکای نزدیک خود برای مقابله با نفوذ چین چشم دوخته و انتخاب‌ها و استراتژی‌های آن‌ها را برای تغییر موازنه قدرت در اقیانوس هند و اقیانوس آرام به میدان آورده است. در این میان از بین کشورهای موجود در شرق و جنوب شرق آسیا سه کشور مهم و قدرتمند کره جنوبی، ژاپن (همسایگانی با تاریخ و قدمت ارتباطی طولانی با چین) و استرالیا بیش از سایرین در دایره همراهی با سیاست‌گذاری‌های ایالات متحده قابل تبیین هستند. بنابراین شاید بتوان عنوان کرد که استرالیا، ژاپن و کره جنوبی هر کدام نقش عمده‌ای در تعهد امنیتی مستمر به ایالات متحده برای دفاع از خود و نظم بین‌المللی لیبرالی که رهبری آن را بر عهده دارد، ایفا می‌کنند. براین اساس فرض اولیه و پایه نوشتار این گونه است که ایالات متحده و متحدان آسیایی آن (سه کشور نامبرده)، وابستگی زیاد متقابل اقتصادی با چین و همچنین اتصال شرکت‌های چینی به اقتصاد دیجیتال را به عنوان منبع تهدیدات بالقوه برای امنیت خود مدنظر قرار داده‌اند. در نتیجه واشنگتن در پاسخ به این تصور تهدید، شروع به ترویج جداسازی زنجیره‌های تامین جهانی از چین کرده و به تبع آن به دنبال مشارکت با متحدان خود برآمده است. نمود عینی مقابله آمریکا در برابر چین و شرکت هواوی این کشور، تصمیم دولت ترامپ برای ممنوعیت شرکت هواوی بود که نشان از رقابت ایالات متحده با چین در ابعاد اقتصادی، امنیتی و فناوری داشته است. این تصمیم بر پایه پیامدهای مهمی بود که چین

^۱. Huawei

می‌توانست برای شبکه اتحاد ایالات متحده در کل آسیا به دنبال داشته باشد. براساس فرض پایه، اکنون نحوه واکنش متحده به فرصت‌های اقتصادی با چین در بخش‌های استراتژیک به یکی از دغدغه‌های اصلی مدیریت اتحاد میان ایالات متحده و متحده تبدیل شده است. بنابراین پژوهش حاضر در پی بررسی واکنش ایالات متحده و متحدين آسیایی آن یعنی کره جنوبی، ژاپن و استرالیا نسبت به نفوذ اقتصادی جهانی چین مبتنی بر مفهوم هاله اتحاد برآمده است. در نتیجه پژوهش حاضر با استفاده از جنبه توصیفی-تحلیلی در صدد پاسخ‌گویی به این پرسش است که چرا آمریکا جنگ فناوری علیه چین با محوریت ممنوعیت شرکت هوای را آغاز کرده و واکنش متحده آسیایی واشنگتن (کره جنوبی-ژاپن و استرالیا) در قبال این جنگ چگونه بوده است؟ در پاسخ با بهره‌گیری از جنبه توصیفی-تحلیلی و با استفاده از داده‌های کتابخانه‌ای و اسنادی این فرضیات مطرح می‌شود که با توجه به تمایل تصمیم‌گیرندگان آمریکایی برای حفظ هژمونی جهانی ایالات متحده در حوزه فناوری، دو دلیل حیاتی کاخ سفید در جنگ فناوری علیه چین: ۱- حفظ رهبری فنی، اقتصادی و نظامی در حوزه هوش مصنوعی؛ ۲- محدود کردن نفوذ پکن در بازار فناوری از طریق تعمیق همکاری با متحده آن است. براساس داده‌ها در این مسیر واکنش سه کشور متحد آسیایی ایالات متحده همراهی با سیاست‌های این کشور در قبال چین و تحریم هوای بوده است. با توجه به آنکه چین به صورت کلی و شرکت هوای به صورت مشخص از دوران ترامپ بیشترین میزان فشار اقتصادی و تحریمی را متحمل شده‌اند از نظر بعد زمانی این پژوهش منوط به دوران ریاست جمهوری ترامپ و بایدن و سیاست‌های دو طیف فکری جمهوری خواه و دموکرات در قبال چین و شرکت هوای است. از نظر مکانی به دلیل آنکه شرکت هوای یک شرکت بین‌المللی است ابعاد جهانی را دربر می‌گیرد اما تحریم‌های موجود در قبال این شرکت در سطح منطقه‌ای مورد بررسی قرار گرفته است. علاوه بر این متغیرهای سازنده مقاله حاضر شامل بررسی نقش عملکرد متحدين ایالات متحده در قبال تحریم‌های چین به عنوان متغیر مستقل بر سیاست‌های کشور آمریکا به عنوان متغیر وابسته است متغیر تعدیل‌کننده اعمال سیاست‌های چین برای جلب نظر کشورهای متحد آمریکا و همچنین خود این کشور است که می‌تواند بر روی متغیر وابسته و مستقل تاثیر گذار باشد و متغیر مداخله‌گر نیز استقلال کشورهای متحد ایالات متحده در اجرای سیاست‌های خود در برابر چین بدون در نظر داشتن این کشور است. در این پژوهش با کاربرست مفهوم هاله اتحاد به روش توصیفی و تحلیلی مساله‌ای را که میان دو قدرت بزرگ همواره مورد تاکید و تاثیر زیاد بوده است برخلاف آثار دیگر از چشم‌انداز متحدين مورد بررسی قرار داده‌ایم.

۱- پیشینه‌شناسی

از منظر ادبیات پژوهش در مباحث علمی باید عنوان کنیم که توجه نسبتاً کمی به پویایی اتحاد بین استرالیا، ژاپن، کره جنوبی و ایالات متحده در برابر چین شده است. شاید بتوان طیف بررسی‌کنندگان این موضوع را در دسته‌بندی زیر قرار داد. دسته‌ای از محققان به بررسی جنگ تجاری میان چین و ایالات متحده پرداخته و آن را در بخش ارتباطات و شرکت هوای مورد بررسی قرار داده‌اند. در این آثار با توجه به

پیشرفت‌های چین در زمینه فناوری و به صورت ویژه هوای به نقش محدودیت‌های امریکا و اعمال فشار این کشور بر چین اشاره شده است (Tang, 2020 and Zhang and Winckelmann, 2022 and Wang, 2022). دسته‌ای دیگر به پیمان‌هایی که ایالات متحده در شرق آسیا دارد پرداخته‌اند. بر اساس این مقالات سیاست‌گذاران و صاحب‌نظران در مورد ارزش شبکه اتحاد ایالات متحده در آسیا مطابق با اسناد موجود به پیمان‌های کوتاه‌مدت همانند کواد و آکوس متوسل شده و آن را مورد بحث قرار می‌دهند (Ford, 2021; Akrami, Shahroz and Maqumi, 2023; Phi Cuong et al, 2023; and Wirth Heiduk, 2023; Goldgeier, 2022). دسته‌ای دیگر استدلال می‌کنند که چنین ائتلاف‌هایی معضل امنیتی را در برابر چین تشدید می‌کنند و در عین حال باعث ترس از گرفتار شدن سیاسی در آن دسته از کشورهایی می‌شوند که مایل به انتخاب طرف‌هایی بین ایالات متحده و چین نیستند (Tsinghua. Ed, 2023; : Lallerstedt, 2022; Moschella, 2021; Moznab et al, 2022). با توجه به ادبیات گفته شده نوآوری نوشتار آن است که جدا شدن زنجیره‌های تامین جهانی از چین و انتظارات ایجاد شده توسط مفهوم هاله اتحاد احتمالاً منجر به ترس از به دام افتادن سیاسی، پوشش ریسک چند وجهی و تهدید به لغو در روابط متحدان آسیایی ایالات متحده و درواقع منجر به پیامدهایی برای آینده شبکه اتحاد ایالات متحده در آسیا خواهد شد.

۲- چارچوب مفهومی و مبانی نظری

تصمیم‌گیری در عرصه سیاست یکی از مهم‌ترین مولفه‌های هر دولتی است. تصمیمات صورت گرفته مبتنی بر باورهای ملی، نیازهای کشور، تاریخ و واقعیت‌های موجود است. براساس نگاه موجود در برخی از نظریات روابط بین‌الملل بازیگران عقلانی و تصمیمات آنان نیز مبتنی بر عقلانیت یعنی برداشت از واقعیت‌های مادی و معنوی موجود چه در سطح داخل چه در سطح بین‌الملل اتخاذ می‌شود. تصمیم به اتحاد و همراهی با دولتی که مطابق با منافع باشد نیز در مجموعه تصمیم‌گیری‌های یک دولت قرار می‌گیرد. بنابراین بحث تصمیم‌گیری زمانی که وارد حوزه روابط بین‌الملل می‌شود گاهی خود را در اتحادها و ائتلاف‌ها به نمایش می‌گذارد. براساس این اندیشه دنباله‌روی یا همراهی کردن با سیاست دولت‌های دیگر یا بعضاً قدرت بزرگ می‌تواند در حول مفهوم اتحاد صورت بگیرد. اما مفهوم اتحاد بار معنایی متنوعی را می‌تواند در نظر اندیشمندان روابط بین‌الملل داشته باشد.

با توجه به این امر گن اسنایدر از جمله نظریه پردازانی است که عمر مطالعاتی خود را مصروف بحث تصمیم‌گیری در دولت‌ها کرد. اسنایدر بر روی مفاهیم متعددی در عرصه سیاست خارجی کار کرده اما آن چیزی که برای این پژوهش متناسب است مفهوم هاله اتحاد وی می‌باشد. او اولین کسی بود که از مفهوم هاله اتحاد صحبت به میان آورد. این مفهوم که یاریگر ما برای فهم موضوع پژوهش است اشاره به این موضوع دارد که یک هنجار در میان کشورهای متحد این انتظار را ایجاد می‌کند که از منافع یکدیگر حمایت کنند، حتی در موضوعاتی کوتاه که می‌تواند منجر به انعقاد پیمان شود. این مفهوم غالباً در گروه‌های

¹. Quadrilateral Security Dialogue

². AUKUS

بزرگ رخ می‌دهد. بدین معنا که اعضای گروه احساس مشترک در باب برابری، قدرت و هویت پیدا می‌کنند. این باور مشترک موجب می‌شود تا آنان احساس برابری داشته باشند (Haacke and Ciorciari, 2019: 372). براین اساس واکنش ایالات متحده و متحدین آسیایی آن نسبت به نفوذ اقتصادی جهانی چین مبتنی بر مفهوم هاله اتحاد قابل تبیین است. زیرا آنان حول یک بحث نسبتاً مشترک یعنی تحریم شرکت هوای چین دارای هنجار مشابه شده‌اند. ولو آنکه این هنجار یا اتحاد ثابت یا متغیر باشد. در واقع کشورهای متحد ایالات متحده همچون حلقه‌ای به دور این کشور برای مقابله با چین قرار گرفته و این امر را مبتنی بر مولفه تصمیم‌گیری انتخاب کرده‌اند. براین اساس بحث تقابل یا همکاری سیاست خارجی دولت‌های متحد آمریکا در آسیا را می‌توان براساس برداشت و ادارک آنان از خطر آفرینی یا عدم خطر از سوی چین براساس هاله اتحاد بررسی و فرضیه مدنظر را مورد آزمون قرار داد.

۳- تقابل فناورانه آمریکا با چین

ایالات متحده به علت برخوردار بودن از فناوری پیشرفته و سرمایه زیاد توانسته به توسعه قابل توجهی در حوزه سایبری دست پیدا کند اما این امر به معنای دفع خطر نیست. موضوع حملات سایبری به آمریکا همیشه وجود داشته است اما در دوران ترامپ وی این موضوع را به صورت جدی پیگیری و در دوران بایدن این روند ادامه پیدا کرد. «ترامپ معتقد بود چینی‌ها اسرار شرکت‌های تجاری را از طریق حملات سایبری به سرقت می‌برند تا در معاملات تجاری به نفع خود استفاده کنند. در این راستا کمیته سرمایه‌گذاران خارجی در آمریکا وظیفه نظارت بر سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی را براساس قانون مشخص و اصول امنیت ملی بر عهده گرفت. اگر این کمیته اعلام کند سرمایه‌گذاری خارجی در یک شرکت آمریکایی تهدیدی برای امنیت ملی است، می‌تواند از آن جلوگیری کند. در همین راستا کمیته فوق در راستای تحقیقات خود، شرکت هوای و زد تی ای^۱ را که بزرگ‌ترین تامین‌کننده شبکه‌های ارتباط از راه دور جهان هستند، به‌عنوان تهدیدی علیه امنیت ملی شناخته و آن را در لیست سیاه خود قرار داد. این مسئله موجب گسترده‌تر شدن دامنه تنش تجاری میان دو قدرت فناوری جهان شد» (خطیرزاهدی و طالحی، ۱۴۰۱: ۲۵-۲۴)؛ (Khatir Zahedi and Salehi, 2022: 24-25). بنابراین این امر مستلزم واکنش از جانب دولتمردان آمریکایی در دوران ترامپ بود.

در این راستا مقامات دولت ترامپ به متحدان و اشنگتن این هشدار را اعلام کردند که مجبوراند اشتراک‌گذاری اطلاعات با متحدانی را که از شبکه‌های ۵ جی هوای استفاده می‌کنند، ممنوع کنند (Dickson, 2020). درواقع ممنوعیت هوای نتیجه نگرانی‌های دیرینه سیاست‌گذاران کاخ سفید در مورد سیاست‌های صنعتی چین مانند ساخت چین ۲۰۲۵ است که واشنگتن آن را در خدمت منافع حزب کمونیست چین می‌داند. زیرا طرح «ساخت چین ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرده است که چین نسبت هزینه‌های تحقیق و توسعه به فروش شرکت‌های چینی را از ۹۵/۰ درصد در سال ۲۰۱۵ به

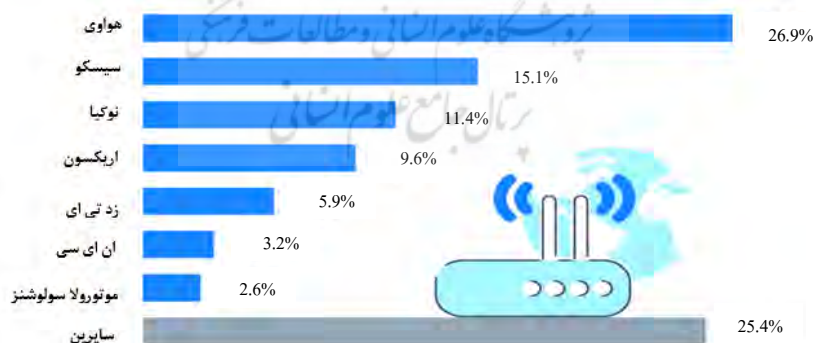
^۱. ZTE

^۲. Made in China 2025

۶۸/۱ درصد در سال ۲۰۲۵ افزایش خواهد داد و ضریب نفوذ اینترنت و پهنای باند برنامه‌ریزی شده از ۵۰ درصد به ۸۲ درصد افزایش خواهد یافت» (دنیای اقتصاد، ۱۴۰۱)؛ (World of Economy, 2022). در این راستا رویکرد استراتژیک ۲۰۲۰ ایالات متحده به جمهوری خلق چین این ظن را مطرح می‌کند که هواوی ممکن است به عنوان جمع‌آوری اطلاعات برای حزب کمونیست چین^۱ عمل کند:

«تلاش‌های جمهوری خلق چین برای تسلط بر صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات جهانی از طریق اقدامات ناعادلانه در مقررات تبعیض‌آمیز مانند قانون امنیت سایبری ملی جمهوری خلق چین منعکس می‌شود زیرا شرکت‌ها را ملزم می‌کند تا از داده‌های چینی برای اقدامات بومی‌سازی که امکان دسترسی حزب کمونیست را به داده‌های خارجی فراهم می‌کند، پیروی کنند» (U.S. Department of Defense, 2020).

از سوی دیگر حساسیت تجهیزات هواوی به حملات سایبری و جاسوسی اغلب توسط قانون امنیت ملی چین مورد تاکید قرار می‌گرفت که به این ظن فوق دامن می‌زند که ممکن است ابزاری برای وادار کردن هواوی و سایر شرکت‌های چینی به تبعیت از درخواست‌های دولت چین باشد. علاوه بر این ایالات متحده حساسیت‌های دیگری را نیز مورد اشاره قرار داده بود که شامل نگرانی‌هایی در مورد معماری آینده شبکه‌های مخابراتی می‌شد، جایی که تجهیزات سخت‌افزاری برج‌های سلولی برخی از عملکردهای هسته‌ای در معماری جدید ۵ جی را بر عهده خواهند گرفت (نمودار ۱)، امری که به هواوی و در نتیجه به دولت چین این امکان را می‌دهد که هسته سیستم را از طریق حملات سایبری مختل کند. در مجموع مقامات ایالات متحده در مورد استفاده از تجهیزات هواوی در کشورهایی که پایگاه‌های نظامی این کشور در آنان قرار دارد، ابراز نگرانی کرده‌اند (Barnes and Satariano, 2019).

نمودار ۱: سهم بازار جهانی ارائه‌دهندگان زیرساخت شبکه در سال ۲۰۲۰

Shape1: Global market share of network infrastructure providers in 2020

Source : (Statista, 2023)

^۱. Communist Party of China

در نقطه‌ای دیگر هرچند فناوری‌های نوظهور نظیر اینترنت نسل جدید و هوش مصنوعی، تبدیل به عنصری کلیدی در نظام بین‌الملل شده‌اند، اما سیاستگذاران چینی متوجه یک قطعه مغفول‌مانده در روند توسعه همه‌جانبه فناوری یعنی تسلط بر قوانین و استانداردهای فنی در سلسله‌مراتب زنجیره ارزش جهانی گشته‌اند. «این امر به صورت ویژه‌ای باعث نگرانی مقامات آمریکا از افزایش مشارکت پکن در تدوین برنامه آینده استانداردهای فناوری آی. تی. شده است، چراکه این برنامه شامل چشم‌انداز ۲۰۳۵ پکن است. استاندارد چین ۲۰۳۵ از الگوهایی مانند افزایش کمی و کیفی هنجارهای چینی حمایت می‌کند که می‌توانند به استانداردهای بین‌المللی به‌عنوان عالی‌ترین سطح رشد در زنجیره ارزش تبدیل و متعاقباً در جایگاه ملزومات استاندارد بین‌المللی تأثیرگذار و پیشرو قرار گیرند» (شرفخانی و دیگران، ۱۴۰۰: ۲۵)؛ (Sharafkhani et. all, 2021:25). همچنین واشنگتن در چارچوب رقابت جدید خود با پکن برای تسلط بر مرکز داده‌های جهانی (نمودار ۲)، کمبود ریزتراشه‌ها و اهمیتی که آن‌ها در هوش مصنوعی از سویی دیگر دارند، این محصولات را مورد توجه قرار داده است. «این تراشه‌ها زیربنای هر فناوری در عصر مدرن هستند. رویکرد واشنگتن در دوران بایدن تا حدی مبتنی بر محروم کردن چین از دسترسی به برخی فناوری‌ها تا زمانی که ممکن است، بوده است. یکی از رویکردهای دولت بایدن که با واکنش مثبت کنگره در قانون تراشه‌ها همراه بود، برگرداندن تولید تراشه به ایالات متحده و نیز قانون مرزهای بی‌پایان برای سرمایه‌گذاری گسترده‌تر در پیشرفت فناوری است» (هدایتی‌شهیدانی و رمضانپور، ۱۴۰۲: ۱۶)؛ (Hedayati et. all, 2023: 16).

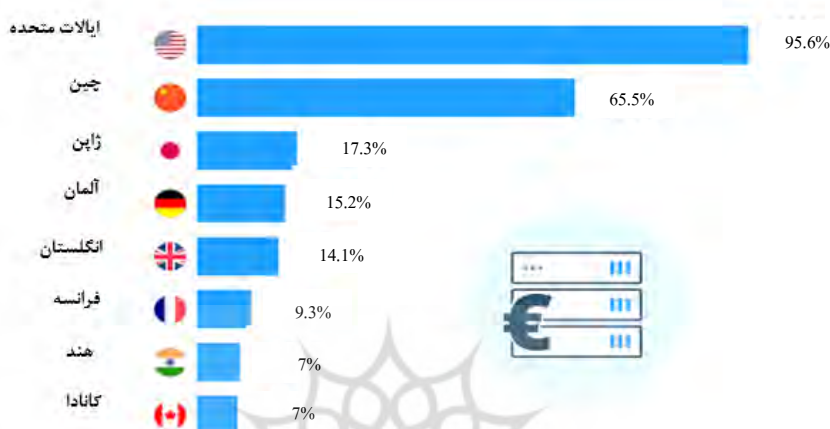
حمله تاکتیکی آمریکا به تراشه‌های پیشرفته‌ای که قدرت پردازش هوش مصنوعی چین را تأمین می‌کنند، دقیقاً همان حلقه ضعیف زنجیره نوآوری چین را هدف قرار می‌دهد. «آمریکا برای محدودتر کردن دسترسی چین به ریزتراشه‌های پیشرفته و فناوری ساخت آن‌ها، در ژانویه ۲۰۲۳ هلند و ژاپن که بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده تجهیزات ساخت ریزتراشه‌ها می‌باشند را نیز متقاعد به کنترل صادرات تجهیزات ساخت ریزتراشه‌ها به چین کرد. شرکت هلندی ای اس ام ال^۱ تنها تولیدکننده آخرین نسل دستگاه‌های اسکنر فتولیتوگرافی می‌باشد که برای ساخت ریزتراشه‌های فوق پیشرفته استفاده می‌شوند. شرکت تی.اس.ام.سی.^۲ تایوان که از دیگر تولیدکنندگان ریزتراشه‌های پیشرفته می‌باشد، قبل از ژاپن و هلند، با سیاست‌های کنترلی آمریکا همراهی کرد. بسیاری توان تولید ریزتراشه‌ها توسط تایوان را «سپر سلیکونی»^۳ برای این جزیره می‌دانند که نقش یک عامل بازدارنده را بازی و دخالت آمریکا برای کمک به تایوان در صورت حمله نظامی توسط چین را تضمین می‌کند. با محدود کردن دسترسی چین به حوزه‌های کلیدی فناوری، آمریکا در صدد است مانع پیشرفت چین در حوزه‌هایی شود که رشد و توسعه اقتصادی در آینده وابسته به آنهاست. بر اساس آمار، در سال ۲۰۲۰ شرکت هوآوی با ۱۸ درصد از سهم بازار جهانی،

^۱. ASML

^۲. TSMC

^۳. Silicon Shield

بزرگ‌ترین فروشنده گوشی‌های هوشمند در جهان بود. پس از اعمال تحریم‌های آمریکا، درآمد هواوی نسبت به سال قبل نزدیک به ۳۵ درصد کاهش یافت و سهم این شرکت از بازار گوشی‌های هوشمند در سال ۲۰۲۲ به ۲ درصد از بازار جهانی تقلیل یافت (پیرپیران، ۱۴۰۲)؛ (Pirpiran, 2023).

نمودار ۲: تسلط کامل ایالات متحده و چین بر درآمدهای مرکز داده

Shape 2: Total dominance of data center revenues by the US and China

Source : (Statista, 2023)

۴- راهبرد متحدین آسیایی آمریکا در قبال بحران هواوی

مفهوم هاله اتحاد چارچوبی در خور برای تحلیل پویایی‌های متفاوت متحدین در برابر چین است. چینی که اکنون نه می‌توان آن را یک دشمن آشکار و نه دوستی خوب در نظر گرفت زیرا هنوز اقدامات این کشور خارج از مفهوم تجاوز سرزمینی آشکار به کشورهای هم‌پیمان ایالات متحده است و فرصت‌های اقتصادی بالقوه خودش را دارد. «ایان هنری با تکیه بر مفهوم هاله اتحاد نشان می‌دهد که رفتار یک دولت خاص تابع درجات مختلفی از وفاداری به اتحاد است و اینکه قابلیت اطمینان تابعی از میزان توافق متحدان در مورد ارزش نسبی منافع خاص و روشی است که در آن منافع باید دنبال شود» (Henry, 2020: 46-48). با تکیه بر این بینش نظری، تحلیل حاضر نشان می‌دهد که خطرات امنیتی مرتبط با اقتصاد چین جدای از عامل نظامی همچنان می‌تواند باعث ایجاد سیاست اتحاد پیرامون ادراکات قابل اعتماد (بحران هواوی) در میان کشورهای متحد شود. هنگامی که کشورهای متحد در پرتو انتظارات ایجاد شده توسط هاله اتحاد در مورد منافع خاص اختلاف نظر پیدا می‌کنند، متحد دیگر را غیرقابل اعتماد در نظر می‌گیرند و بر این اساس دست به اقداماتی شامل؛ شانه‌خالی کردن، ابتکار خویش‌نهادی دیپلماتیک، چانه‌زنی درون اتحادی، تهدید به خارج شدن از اتحاد، تلاش برای به دام انداختن متحد یا در شکل شدیدتر لغو اتحاد و دنباله‌روی یا گسترش تسلیحات هسته‌ای را انجام خواهند داد. امری که در ادامه در مورد متحدین آسیایی آمریکا توضیح

خواهیم داد.

۴-۱- استرالیا و بحران هوای

«در سال ۲۰۱۸، استرالیا اولین کشور ائتلاف پنج چشم^۱ بود که پیش از ایالات متحده، هوای را از عرضه ۵ جی خود حذف کرد. در ۱۱ آگوست ۲۰۱۸، دولت استرالیا رسماً اعلام کرد که شرکت‌هایی که احتمالاً مشمول دستورات فراقانونی یک دولت خارجی در تضاد با قوانین استرالیا هستند، ممکن است شرکت مخابراتی نتواند به اندازه کافی از شبکه ۵ جی در برابر دسترسی یا تداخل غیرمجاز محافظت کند» (Kharpal, 2018). در حالی که این بیانیه به نام هوای اشاره‌ای نکرده است، اما سیگنال روشنی در مورد موضع کانبرا در مورد هوای را ارائه می‌کند. «این تصمیم در سال ۲۰۱۸ به قانون اصلاح ارتباطات از راه دور و قوانین دیگر ۲۰۱۷ اشاره کرد که از اپراتورهای استرالیایی خواسته بود به نگرانی‌های جاسوسی و خرابکاری توسط یک بازیگر خارجی رسیدگی کنند. در ادامه نیز دولت استرالیا متعاقباً یک مرکز زیرساخت حیاتی تأسیس کرد و همچنین پارلمان این کشور قانون جدید امنیت زیرساخت‌های حیاتی را در سال ۲۰۱۸ به تصویب رساند. در اوایل سال ۲۰۱۲، نگرانی‌های امنیت سایبری باعث شد استرالیا هوای را از روند مناقصه شبکه ملی پهنای باند حذف کند. در سال ۲۰۱۶، دولت استرالیا تصمیم گرفت پیشنهاد دو شرکت چینی، یعنی استیت گرید کورپوریشن چین^۲ و چونگ کونگ هولدینگز^۳ در هنگ کنگ را برای بزرگ‌ترین شبکه انرژی کشور اوسگرید^۴ رد کند. این تصمیم در سال ۲۰۱۶ تنها هشت ماه پس از اجرایی شدن توافقنامه تجارت آزاد استرالیا و چین^۵ اتخاذ شد» (Strategic Comments, 2019).

بر اساس ارزیابی‌های امنیتی، دولت‌مردان استرالیایی بسیار مستقل، نقش بارزی در ممنوعیت هوای از زیرساخت‌های حیاتی و عرضه ۵ جی داشتند. «شواهد موجود حاکی از آن است که این کانبرا بود که واشنگتن را تحت تأثیر قرار داد تا اقدامی جدی در برابر چین و هوای انجام دهد» (Smyth, 2019). بنابراین نکته‌ای که استرالیا را در مقام مقایسه میان متحدین ایالات متحده برجسته می‌سازد نوع واکنش آشکار آن در برابر هوای بوده است. نقطه مرکزی دلایل دولت استرالیا برای ممنوعیت هوای تاکید آن بر امنیت شبکه و احتمال به خطر افتادن شبکه‌های استرالیا در مواقع بحران بود. «طرفداران ممنوعیت بیان می‌داشتند که خطرات احتمالی مسیرهای پنهان و خرابکاری شبکه در مواقع بحران وجود دارد البته این در حالی است که آژانس‌های امنیت ملی استرالیا نشان دادند که نمی‌توانند راه‌حل‌های فنی برای کاهش این خطرات بیابند» (Shu, 2018). البته مخالفت اصلی این بود که ممنوعیت تجهیزات هوای امنیت استرالیا را در جبهه سایبری افزایش نمی‌دهد. برای مثال، هکرهای چینی راه‌های زیادی برای دسترسی به شبکه‌های استرالیا داشتند، همان‌طور که در گذشته آسیب‌پذیری‌های موجود در نرم‌افزارهای تجاری، از جمله مایکروسافت بر این امر صحنه

¹. Five Eyes

². State Grid Corporation of China

³. Cheung Kong Holdings

⁴. Ausgrid

⁵. FTA

گذاشته بود» (Borys, 2018).

پس تصمیم استرالیا برای ممنوعیت هواوی پیش از ایالات متحده چه علتی می‌تواند داشته باشد؟ اقدامات سیاست‌گذاران استرالیایی نشان می‌دهد که ملاحظات اقتصادی در جایگاه اول برای آن‌ها نبوده است. «زیرا در دسامبر ۲۰۲۳، صادرات چین به استرالیا ۳۶ میلیارد دلار و واردات از این کشور ۸۰ میلیارد دلار بود که منجر به تراز تجاری مثبت ۴۴ میلیارد دلار شد. در سال مالی ۲۰۲۱-۲۲ بیشترین صادرات این کشور به چین با ۱۸۰ میلیارد دلار استرالیا (با سهمی حدود ۳۰٪) بود و بیشترین واردات این کشور از چین با ۱۰۴ میلیارد دلار استرالیا (با سهمی حدود ۲۳٪) بود» (Observatory of Economic Complexity, 2018). «همچنین از زمان امضای قرارداد تجارت آزاد میان چین و استرالیا در سال ۲۰۱۵، صادرات استرالیا به چین دو برابر شد در حالی که واردات از چین ۴۲ درصد افزایش یافته بود. علاوه بر این، استرالیا دارای مازاد تجاری دائمی با چین است که به ۳٫۸ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲ رسیده است. در همان سال، چین منبع اصلی گردشگران برای استرالیا بود. علاوه بر این دانشگاه‌های استرالیا نیز برای درآمد به دانشجویان بین‌المللی چینی وابسته بودند، زیرا نزدیک ۱۴۱ هزار دانشجو از کل دانشجویان بین‌المللی را چینیان تشکیل می‌دادند» (Statista, 2023).

با این وجود ممنوعیت هواوی برای شرکت‌های مخابراتی داخلی استرالیا سود اقتصادی قابل توجهی به همراه نداشت، زیرا استرالیا یک شرکت داخلی که بتواند جایگزین هواوی شود، نداشت. «زمانی که استرالیا در آگوست ۲۰۱۸ تصمیم خود را گرفت، هواوی یک پروژه چند میلیاردی را با تی پی جی آغاز که یک شرکت آمریکایی بود آغاز کرده بود. بر اساس آن توافق هواوی سرمایه‌گذاری قابل توجهی در این پروژه انجام داده بود. اما دولتمردان استرالیایی تصمیم گرفتند هواوی را کنار بگذارند، در حالی که می‌دانستند که احتمالاً عرضه شبکه‌های ۵ جی را کند می‌کند. بنابراین ممنوعیت استرالیا در مورد هواوی را نمی‌توان بدون در نظر گرفتن سیاست داخلی، به ویژه اقدامات متقابل علیه مداخله خارجی توضیح داد.» «به گفته مدکالف» (۲۰۱۹) استرالیا بر اساس نگرش کل دولت مبنی بر اینکه فرصت‌های اقتصادی با چین باید با آگاهی از این موضوع همراه باشد که این کشور از دخالت در امور داخلی استرالیا دور بماند؛ برای مثال در سال ۲۰۱۷ سناتور حزب کارگر سام دستیری^۳ به دلیل پذیرش کمک‌های مالی یک میلیاردی چینی در ازای دفاع از ادعاهای ارضی چین در دریای چین جنوبی به یکی از رسوایی‌های مهم در سیاست داخلی استرالیا تبدیل شد و در نتیجه واکنش استرالیا در برابر هواوی راهی برای عقب راندن نفوذ چین در استرالیا بود» (Le Jy, 2020: 87). علاوه بر دلیل فوق، ملاحظات ژئواکونومیک نقش مهمی در معاملات استرالیا ایفا کرد. در سال ۲۰۱۶، هواوی با دولت جزایر سلیمان توافق کرد تا کابل

^۱. TPG

^۲. Rory Medcalf

^۳. Sam Dastyari's

زیردریایی برای استرالیا بسازد، که بحث‌های داغی را در کانبرا در مورد نفوذ فزاینده چین در اقیانوس آرام جنوبی، منطقه‌ای که استرالیایی‌ها آن را از نظر استراتژیک برای امنیت ملی حیاتی می‌دانند، برانگیخت. این روابط به تیرگی ادامه داد و با روند ورود این کشور به بحث کووید ۱۹ نیز شدت گرفت. دولت استرالیا برای تحقیق مستقل در مورد منشاء کووید-۱۹ با اعمال یک سری تحریم‌های تجاری موسوم به «۱۴ شکایت» که شامل ممنوعیت هوای به عنوان یکی از آن‌ها بود به عمل خود ادامه داد. بنابراین سیاست‌های استرالیا در یک همراستایی با سیاست‌های آمریکا قابل قرار دارد و نمی‌توان آن را به طور قطع برگرفته از آمریکا دانست. در واقع هنجار مشترک میان دو کشور تحریم هوای بود که خود را در قالب اتحاد نمایان کرد.

۴-۲- کره جنوبی و بحران هوای

واکنش کره جنوبی به تحریم هوای از سوی ایالات متحده تا حد زیادی چهره‌ای منفعلانه داشته است. موضع اصلی دولت آن بود که شرکت‌ها باید خودشان تصمیم بگیرند که آیا هوای را ممنوع کنند یا که خیر. البته این عمل را باید به گونه‌ای انجام دهند که تغییری در سیاست دولتی ایجاد نشود. «مدت کوتاهی پس از تحریم هوای توسط ایالات متحده در ماه می ۲۰۱۹، وزارت دفاع کره جنوبی شمارش کاملی از تمام تجهیزات هوای مورد استفاده ارتش کره جنوبی انجام داد و آن‌ها را حذف یا جایگزین کرد، از جمله ۴۳۳۶۵ تلفن همراه که ال جی یو پلاس^۱ به این شرکت نظامی در سال ۲۰۱۵ اهدا کرده بود» (New Daily, 2019).

در مجموع شرکت‌های کره جنوبی رویکردی کم‌اهمیت در پیش گرفته و همکاری با هوای را صرفاً محدود کردند. «در این بین ال جی یو پلاس تنها شرکت بزرگ مخابراتی کره جنوبی است که تاکنون از هوای استفاده می‌کند. هر سه شرکت بزرگ مخابراتی کره جنوبی، کی تی کورپریشن، ال.تی.دی، اس.کی. تلکام کو^۲ و ال.جی.یو. پلاس، در پنج یا شش سال گذشته، تجهیزات زیادی از هوای خریداری کرده‌اند. زمانی که ال جی یو پلاس در سال ۲۰۱۳ قراردادی را با هوای منعقد می‌کرد، ایالات متحده، کره جنوبی را از خطرات امنیتی احتمالی مرتبط با هوای آگاه کرده بود. شرکت کی تی و اس کی در این بین هوای را به عنوان تامین کننده تجهیزات ۵ جی کنار گذاشت. بر اساس قرارداد خرید با هوای در سال ۲۰۱۳، ال جی یو پلاس نیز بیش از ۱۰۰۰۰ سایت را در سال ۲۰۱۸ راه اندازی کرد اما سامسونگ را برای ایستگاه‌های پایه اضافی که هنوز در سال ۲۰۱۹ در سئول نصب نشده بودند برگزید» (Cho Mu-Hyun, 2019). در مقایسه با استرالیا، کره جنوبی و ایالات متحده از نظر جدا شدن هوای از زنجیره تامین جهانی، واگرایی بیشتری را تجربه کردند. نکته مهم این است که اکثر مردم کره جنوبی ممنوعیت ایالات متحده برای هوای را در چارچوب رقابت کلان ایالات متحده و چین می‌بینند. در واقع پرونده هواوی بیشتر به عنوان مشکل آمریکا قلمداد می‌شود و کمتر به عنوان خطرات امنیتی خود کره جنوبی می‌توان آن

^۱. LG U Plus

^۲. KT Corporation

^۳. Ltd

^۴. SK Telecom Co

را در نظر گرفت.

بنابراین ادراک کره جنوبی از خطرات مرتبط با هوای و نحوه رسیدگی به آن‌ها در دو استدلال اصلی خلاصه می‌شود. «اولین خط استدلال این است که کره جنوبی نباید عجلانه خود را به ممنوعیت هوای متعهد سازد. آن هم تا زمانی که شواهد محکمی ظاهر شود که تجهیزات هوای را به هرگونه به خطر انداختن امنیت ملی کره جنوبی مرتبط می‌کند. خط استدلال دیگر پیشنهاد می‌کند که دولت کره جنوبی باید هوای را مانند استرالیا، ژاپن و سایر کشورها ممنوع کند. این گروه از محققان و کارشناسان نگرانی‌های امنیتی مشابهی نشان می‌دهند که غیرواقعی است که فکر کنیم هوای می‌تواند با توجه به قانون امنیتی چین مستقل از دولت چین باشد و اینکه سوابق گذشته آن اعتماد به تجهیزات هوای را در مورد امنیت ملی بسیار دشوار می‌کند» (Yeo, 2020). برخی دیگر نیز استدلال می‌کنند که سئول باید از تحریم ایالات متحده به دلیل اتحاد این کشور و کره جنوبی حمایت کند.

دلیل منافع متفاوت کره جنوبی در مورد هوای نه تنها در برابر ایالات متحده، بلکه استرالیا و ژاپن چیست؟ در پاسخ باید گفت؛ «اولاً، دلیل اقتصادی قدرتمندی برای این موضع وجود دارد که سئول را به تلاش برای بهبود روابط با پکن از زمان اختلالات ناشی از استفاده چین از اهرم اقتصادی در برابر استقرار سامانه ضد موشکی تاد در کره جنوبی در سال ۲۰۱۷ سوق داد. با این وجود بر اساس داده‌های تجاری اولیه کره جنوبی در سال ۲۰۲۳ کسری تجاری ۱۸ میلیارد دلاری با چین را ثبت کرد که اولین کسری دوجانبه این کشور در ۳۱ سال گذشته است. صادرات کره جنوبی به چین به ۱۲۴٫۸ میلیارد دلار شده که ۲۰ درصد از ۱۵۵٫۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ کاهش داشت و واردات از کشور همسایه به ۱۴۲٫۸ میلیارد دلار رسید که ۸ درصد از ۱۵۴٫۵ میلیارد دلار کمتر بود. کاهش بیشتر صادرات، تجارت کره جنوبی با دومین اقتصاد بزرگ جهان را از مازاد ۱٫۲ میلیارد دلاری در سال قبل به سمت قرمزی برد. در مقابل، صادرات سالانه کره جنوبی به ایالات متحده در سال ۲۰۲۳، ۵ درصد افزایش یافت. در همین حال، محموله‌های ماهانه به بزرگترین اقتصاد جهان در ماه دسامبر، برای اولین بار در ۲۰ سال گذشته به دلیل فروش خوب خودرو از صادرات به چین بیشتر شد. صادرات رو به رشد به آمریکا نیز با دیپلماسی رئیس جمهور کره یون سوک یول که طرفدار روابط نزدیک با واشنگتن است، همگام است. در واکنش به این موضع سیاسی، شرکت‌های بزرگی مانند سامسونگ، هیوندای موتور، ال.جی.اس.کی. و لوتِه سرمایه‌گذاری‌های خود را در ایالات متحده افزایش داده‌اند» (Asia and Nikkei, 2024). «نگرانی کره جنوبی برای آینده اقتصادی خود بدون شک یکی از بزرگ‌ترین مشوق‌های سئول برای حفظ روابط خوب با پکن است. به طور خاص، سئول فناوری بی‌سیم ۵ جی را کلید موفقیت خود در انقلاب صنعتی چهارم می‌داند و انتظار می‌رود شبکه ۵ جی کره جنوبی تا سال ۲۰۲۵ حداقل ۳۰٫۳ تریلیون وون (۳٫۳ میلیارد دلار) به اقتصاد کره جنوبی تزریق کند که معادل ۱٫۵۱ درصد از تولید ناخالص داخلی کره جنوبی در سال ۲۰۲۵ است» (Jungmin and Jeonghyun, 2023).

دلیل دوم آن است که کره جنوبی به مسائل مربوط به چین از دریچه فرصت‌هایی که پکن

ممکن است فراهم کند توجه دارد، به ویژه در رابطه با روابط خود با کره شمالی. به عبارت دیگر، علاوه بر ترس از به دام افتادن سیاسی ناشی از ارزیابی‌های متفاوت ریسک‌ها در مورد هوآوی، اهداف ژئوپلیتیکی و داخلی کره جنوبی و اولویت دادن به کره شمالی و نیاز به حمایت پکن و همچنین ایالات متحده منجر شده تا کره متحدی بی‌میل نسبت به تحریم‌های آمریکا باشد. سومین دلیل آن است که، کره جنوبی همچنان با پیامدهای تصمیم خود برای استقرار تاد در این کشور دست و پنجه نرم می‌کند. در اکتبر ۲۰۱۷، تلاش‌های دیپلماتیک دولت برای بازگرداندن روابط با پکن، چیزی را به وجود آورد که به نام سه شماره شناخته می‌شود. این سیاست بیان می‌دارد که: دولت کره جنوبی استقرار اضافی تاد را در نظر نمی‌گیرد و در سیستم دفاع موشکی ایالات متحده شرکت نخواهد کرد؛ و قصد ندارد همکاری امنیتی سه جانبه ایالات متحده-کره جنوبی-ژاپن را به یک اتحاد نظامی تبدیل کند. اما جدای از این دلایل، شایان ذکر است که استفاده چین از اجبار اقتصادی باعث شد افکار عمومی کره جنوبی از چین به‌عنوان یک تهدید بالقوه برای منافع ملی کره جنوبی یاد کنند. «در نتیجه ابتکارات دیپلماتیک دولت کره جنوبی به نام «سیاست جدید جنوبی» برای تقویت همکاری با هند و آسه‌آن، به‌عنوان راهی برای تنوع بخشیدن به گزینه‌های دیپلماتیک و کاهش وابستگی به اقتصاد چین طراحی شد. مشابه ژاپن، شرکت‌های کره جنوبی نیز برای کاهش اتکای خود به چین تلاش کردند و سامسونگ^۱، کیا^۲ و هیوندای^۳ سرمایه‌گذاری‌های خود را در چین کاهش دادند» (Kim, 2020: 244-245). و به دنبال این امر دولت و شرکت‌های کره جنوبی شروع به اتخاذ استراتژی متنوع‌سازی، توسعه روابط با ویتنام، هند و سایر کشورهای جنوب شرقی آسیا کردند. این سیاست‌های دورانی نشان از ناپایداری اعمال تحریم‌ها در قبال چین است. در واقع کره جنوبی به دلیل همسایگی با چین خواستار ایجاد روابطی به دور از تنش با این کشور بوده است.

۴-۳- ژاپن و بحران هوای

پاسخ دوجانبه ژاپن به هوای که قاطعیت در عمل را با ابهام در کلمات ترکیب می‌کند، می‌تواند با احتیاط استراتژیک دولت ژاپن و بی‌اعتمادی پنهان به نیت چین و تمایل به آسیب نرساندن به روابط با پکن توضیح داد. «در مجموع، پاسخ ژاپن به رویکرد استرالیا نزدیک‌تر است. در دسامبر ۲۰۱۸، سیاست تدارکات دولتی مورد بازنگری قرار گرفت تا به‌طور موثر هوای و از تی ای^۴ را به دلایل امنیت ملی و الزامات محرمانگی ممنوع کند» (Yomiuri Shimbun, 2018). پس از اعلام سیاست جدید توسط دولت ژاپن در دسامبر ۲۰۱۸، شرکت‌های بزرگ ژاپنی تصمیم گرفتند استفاده از دستگاه‌های هوای را متوقف کنند. البته این نکته نیز حائز اهمیت است که از منظر قانون، ۱۵ درصد کسر مالیات برای آن دسته از شرکت‌های ژاپنی که از تجهیزات^۵ جی ژاپنی، اروپایی یا آمریکایی استفاده کنند، بی‌تاثیر نبوده است.

با این حال در مقایسه با استرالیا، ژاپن به دنبال اجتناب از رویارویی صریح با چین یا شرکت‌های

۱. Samsung

۲. Kia

۳. Hyundai

۴. ZTE

چینی است. دولت ژاپن تصمیم‌گیری در مورد همکاری با هواوی را به شرکت‌های خصوصی واگذار کرد، اما به آن‌ها راهنمایی و همچنین مشوق‌های قانونی و مالی برای قطع رابطه با هواوی را ارائه داشت. در ادامه در ماه مه ۲۰۲۰، دولت ژاپن تصمیم گرفته است که از تمام آژانس‌های اداری مستقل و شرکت‌های تعیین شده که داده‌های خصوصی را مدیریت می‌کنند، بخواهد استفاده از تجهیزات هواوی را ممنوع کنند. «اما در مقام مقایسه با کره جنوبی پاسخ ژاپن به درخواست ایالات متحده برای جدا کردن هواوی از زنجیره‌های تامین جهانی، گسترش طبیعی ابتکارات خود در جهت تنوع بخشیدن به زنجیره‌های تامین شرکت‌های ژاپنی، معروف به چین پلاس وان^۱ بوده است. ژاپن به‌ویژه پس از اینکه پکن صادرات خاک‌های کمیاب چینی را در سال ۲۰۱۰ بر فراز جزایر سنکاکو/دیانویو قطع کرد، به دنبال کاهش اتکای خود به اقتصاد چین از طریق یک «محرکه متنوع بین‌المللی» برآمد. وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت ژاپن (۲۰۲۰) ۷۰ میلیارد ین به آن ای سی^۲، فوجیتسو و سایر شرکت‌ها برای تجهیزات و شبکه‌های ۵جی ارائه کرد» (Foster, 2020).

اینک واکنش ژاپن به تحریم هواوی چه بوده است؟ مشابه کره جنوبی، گزارش بررسی استراتژیک آسیای شرقی ۲۰۲۰ توسط موسسه ملی مطالعات دفاعی زیر نظر وزارت دفاع ژاپن نشان می‌دهد که ژاپنی‌ها به ممنوعیت هواوی از نظر رقابت بین ایالات متحده و چین نگاه می‌کنند (Momma & Iwamoto, 2020). اما یک تفاوت اساسی بین سئول و توکیو این است که برنامه‌ریزان استراتژیک ژاپنی و رهبران سیاسی آن، دیدگاه ایالات متحده را در شناسایی چین به‌عنوان رقیب استراتژیک یک پیشرفت مثبت برای ژاپن تفسیر کردند. تفکر ژاپن در مورد هواوی و ارزیابی‌های آن از خطرات آتی با این موضوع مرتبط است که چگونه ژاپن ظهور چین را بزرگ‌ترین چالش استراتژیک برای منافع ملی بلندمدت خود می‌داند. روند کلی سیاست ژاپن برای چین، توسعه قابلیت‌های دفاعی خود و نگاه فزاینده به پکن در شرایط رقابتی، تقویت اتحاد خود با ایالات متحده و تنوع بخشیدن به گزینه‌های دیپلماتیک با دنبال کردن یک استراتژی امنیتی فراتر از شمال شرق آسیا بوده است. در ژاپن، تاکید بیشتر بر دولت‌داری اقتصادی شده است، که با افزایش ارزیابی‌های تهدید در مورد چین در طول دولت دوم آبه ارتباط زیادی داشت.

در مجموع رویکرد کم‌اهمیت ژاپن به هواوی را می‌توان با دلایل سیاسی و اقتصادی توضیح داد. اولین دلیل آن است که در زمان درخواست دولت ترامپ برای ممنوعیت هواوی، ژاپن و چین برای بهبود روابط دوجانبه تلاش می‌کردند که در مبادلات سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ به اوج خود رسیده بود. «در دسامبر ۲۰۲۳، ژاپن ۱۷۷ میلیارد دلار صادر و ۲۰۳ میلیارد دلار از چین وارد کرد که منجر به تراز تجاری منفی ۲۶ میلیارد دلار شد. بین آگوست ۲۰۲۲ و آگوست ۲۰۲۳، صادرات ژاپن به میزان ۱۵ میلیارد دلار (۹,۵۱ درصد) از ۱۶۲ میلیارد دلار به ۱۷۷ میلیارد دلار افزایش یافته است، در حالی که واردات با ۱ میلیارد دلار (۰,۴۴ درصد) از ۲۰۲ به ۲۰۳ میلیارد دلار افزایش یافته

¹. China-plus-one

². NEC

است» (Observatory of Economic Complexity, 2023). «قبل از همه گیری کووید ۱۹، گردشگران چینی ۳۰٫۱ درصد از بازدیدکنندگان خارجی ژاپن را تشکیل می دادند که بزرگ ترین گروه حتی بالاتر از کره جنوبی با ۱۷٫۵ درصد و تایوان ۱۵٫۳ درصد بود. علاوه بر این در سال ۲۰۲۳، چین حدود ۳۰ درصد از شرکت های ژاپنی وابسته به خارج از کشور را به خود اختصاص داد. همچنین چین از نظر زنجیره تامین ژاپن مهم است به عنوان مثال، در سال ۲۰۲۳، ژاپن تقریباً ۹۲۶ میلیارد ین ژاپن قطعات وسایل نقلیه موتوری را از آسیا وارد کرد که این کشور را به تامین کننده اصلی قطعات خودرو ژاپن تبدیل کرد که بیش از نیمی از این ارزش مربوط به چین می باشد» (Statista, 2024).

در حالی که حمایت جامعه تجاری ژاپن از روابط دوستانه یا چین کم و بیش بدون تغییر باقی مانده است، اما دولتمردان ژاپنی در حمایت از همکاری با چین ممتنع تر شده اند، زیرا جامعه آماری در کل نسبت به چین بدگمان تر شده است. علاوه بر این، شرکت های ژاپنی بیشتر از روابط ژاپن با ایالات متحده حمایت می کنند. استراتژی های ژاپن در جهت یابی رقابت ایالات متحده و چین را می توان به عنوان یک حالت تنوع بخشی در قالب تلاش های پوششی این کشور خلاصه کرد. از نظر امنیت ملی و منطقه ای مانند استرالیا، ژاپن به طور فعال نظم مبتنی بر قوانین را ترویج می کند به طوری که «در ماه مه ۲۰۱۴، آبه به دنبال اتحاد ایالات متحده، ژاپن، استرالیا، هند و آسه آن برای تعهد مشترک آن ها به حاکمیت قانون بود. ژاپن همچنین به دنبال گسترش عضویت برای اعضای مشارکت ترانس پاسیفیک^۱ در تلاش برای تنوع بخشیدن به زنجیره تامین خود است» (Tobita, 2020). بنابراین واکنش ژاپن در قبال بحران پیش آمده بیشتر همانند استرالیا اما با شدت کمتری دنبال شده است.

نتیجه گیری

با ظهور چین به عنوان یک قدرت جهانی و رشد روزافزون اقتصاد این کشور در چند دهه اخیر، رقابت این قدرت نوظهور جهانی با آمریکا به عنوان قدرت سنتی جهان قابل پیش بینی بود. بنابراین اینک براساس نگاه آمریکا محور این قدرت نوظهور می بایست مهار یا کنترل شود. به دنبال اتخاذ چنین سیاستی از سوی ایالات متحده از سال ۲۰۱۸ تحریم بخش های اقتصادی چین از جمله هوای و قراردادان تعرفه های بیشتر برای واردات از این کشور، وارد مرحله جدیدی شد. بر طبق این امر هوای به عنوان یکی از غول های تکنولوژی چین تحت فشار گذاشته شد. تحریم های آمریکا شامل قطع همکاری شرکت های آمریکایی با این شرکت چینی بوده است که شامل حوزه های نرم افزاری و سخت افزاری تولید تلفن همراه می شد. اما نکته آنجاست که علاوه بر شرکت های آمریکایی، کشورهای متعددی از جمله متحدان آسیایی آمریکا موضع مشابهی در قبال تحریم هوای اتخاذ کردند. امری که در این پژوهش بدان پرداخته شد. براساس داده های بدست آمده واکنش متحدین آسیایی آمریکا در جدول زیر قابل دسته بندی است. بر اساس این داده ها می توان اذعان کرد که فرضیه موجود صحیح بوده است و کشورهای متحد آمریکا در راستای تحریم هوای با این کشور

^۱. Trans-Pacific Partnership

همکاری داشته‌اند اما نکته حائز اهمیت آن است که سطوح و درجه همکاری آنان با یکدیگر متفاوت بوده است. بنابراین در نگاه فرضیه رقیب می‌توان بیان کرد که نمی‌توان تمامی سیاست‌های اعمال شده کشورهای سه‌گانه را در قالب امریکا تبیین کرد و در دست داشتن این فرض اشتباه است بنابراین براساس هاله اتحاد و نتایجی که براساس داده‌ها در جدول ذیل آمده است همراستایی سیاست‌ها با ایالات متحده میان کشورها بسته به شرایط تاریخی، زمانی و مکانی دارد و صرفاً نمی‌توان یک دنباله‌روی مطلق را در میان آنان با ایالات متحده مشاهده کرد.

موضوع	استرالیا	ژاپن	کره جنوبی
ممنوعیت هوای	ممنوعیت قاطع دولتی و شرکتی	ممنوعیت خرید دولتی، صلاح‌دید شرکت‌ها با حفظ راهنمایی	ممنوعیت خرید دولتی بنا به صلاح‌دید شرکت‌ها
ادراک در مورد هوای	خطرات جاسوسی و خرابکاری، عقب راندن نفوذ چین	خطرات جاسوسی و خرابکاری (احتیاط ضعیف)	خطرات جاسوسی و خرابکاری (احتیاط)
استراتژی مقابله	مقابله با نفوذ چین	مهار کردن نفوذ چین	پرهیز از جانبداری

جدول ۱: واکنش متحدین آسیایی امریکا در قبال تحریم چین

Table 1: The reaction of America's Asian allies to the sanctions against China

منبع: (نگارندگان، ۱۴۰۳)؛ (Authors, 2024)

منابع فارسی

۱. پیرپیران، رضا. (۱۴۰۲). جنگ ریز تراشه‌ها و سرنوشت رقابت چین و آمریکا. مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۶ شهریور، در: <https://www.ipis.ir/portal/subjectview/728212/%D8%AC>
۲. خطیر زاهدی، الهام و صالحی، مختار. (۱۴۰۱). روندپژوهی تداوم جنگ تجاری آمریکا علیه چین ۲۰۱۸-۲۰۲۲. فصلنامه روابط خارجی، ۱۴(۳)، ۱۶۲-۱۳۳.
۳. دنیای اقتصاد. (۱۴۰۱). تحول چین با برنامه ساخت چین ۲۰۲۵، ۱۰ اسفند، در: <https://donya-e-eghtesad.com>
۴. شرفخانی، مجید، حاجی‌مین، رحمت و دهشیری، محمدرضا. (۱۴۰۰). جایگاه زنجیره ارزش بین‌المللی در رقابت هژمونیک چین و آمریکا. فصلنامه مطالعات اقتصاد سیاسی بین‌الملل، ۱۴(۲)، ۲۹۳-۴۶۲
۵. هدایتی‌شهیدانی، مهدی و رمضانیورشلمانی، جواد. (۱۴۰۲). هوش مصنوعی؛ عرصه نوین رقابت قدرت چین و آمریکا. فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی، ۱۵(۵۴)، ۴۴-۵۹.

English References

1. Asia.nikkei. (2023). Japan's China-bound exports dropped 11% in August. Accesses on: 2 Feb 2024. At: <https://asia.nikkei.com/Economy/Trade/Japan-s-China-bound-exports-dropped-11-in-August>.
2. Asia.nikkei. (2024). South Korea records its first trade deficit with China in 31 years. Accesses on: 2 March 2024. At: <https://asia.nikkei.com/Economy/Trade/South-Korea-records-its-first-trade-deficit-with-China-in-31-years>.
3. Barnes, J., & Adam, S. (2019). U.S. Campaign to Ban Huawei Overseas Stumbles as Allies Resist. *New York Times*, Accesses on: 2 Feb 2024. Available at: <https://www.nytimes.com/2019/03/17/us/politics/huawei-ban.html>.
4. Borys, S. (2018). Chinese Hackers Infiltrate Systems at Australian National University. *ABC News*. Accesses on: 7 Feb 2024, At: <https://www.abc.net.au/news/2018-07-06/chinese-hackers-infiltrate-anu-it-systems/9951210>.
5. Cho, M.H. (2019). LG Uplus Expands 5G Coverage with Samsung Equipment. *ZD.net*. Accesses on: 4 March 2024. At: <https://www.zdnet.com/article/lg-uplus-expands-5g-coverage-with-samsung-equipment/>.
6. Ciorciari, J., & Jürgen, H. (2019). Hedging in International Relations: An Introduction. *International Relations of the Asia-Pacific*. Vol.19 (3). 367–374. Doi:10.1093/irap/lcz017.
7. Dickson, B.J. (2020). *Wealth into Power: The Communist Party's Embrace of China's Private Sector*. Cambridge: Cambridge University Press, Doi: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511790706>.
8. Ford, L., & James, G. (2021). Retooling America's Alliances to Manage the China Challenge. *Brookings Institution*, Accesses on: 26 Feb 2024. At: <https://www.brookings.edu/articles/retooling-americas-alliances-to-manage-the-china-challenge/>.
9. Foster, S. (2020). Japan Inc Set to Challenge Huawei in 5G. *Asia Times*, Accesses on: 8 March 2024. At: <https://asiatimes.com/2020/07/japan-inc-set-to-challenge-huawei-in-5g/>.
10. Han, J., & Kim, J. (2023). The Recent Slump in South Korea's Exports to China: Analysis of Causes and Implications. At: file:///C:/Users/pc/Downloads/The_Recent_Slump_in_South_Korea%E2%80%99s_Exports....pdf.
11. Henry, I. (2020). What Allies Want: Reconsidering Loyalty, Reliability, and Alliance Interdependence. *International Security*, 44(4), 45–83.

12. Kharpal, A. (2018). Huawei and ZTE Banned from Selling 5G Equipment to Australia. *CNBC*, Accessed on: 2 Feb 2024. At: <https://www.cnbc.com/2018/08/23/huawei-and-zte-banned-from-selling-5g-equipment-to-australia.html>.
13. Momma, R., & Hiroshi I. (2020). China: China-US Relations' Transformation into a Hegemonic Struggle. *National Institute for Defense Studies East Asian Strategic Review*, At: <http://www.nids.mod.go.jp/english/publication/east-asian/e2020.html>.
14. Moschella, D. (2021). Limits to Alliances: In China, the United States and its Allies are Just Not Aligned. *Information Technology and Innovation Foundation*, Accessed on: 25 Feb 2024. At: <https://itif.org/publications/2021/09/07/limits-alliances-china-united-states-and-its-allies-are-just-not-aligned/>.
15. New Daily. (2019). In Response to the U.S.' Request. *South Korean Ministry of National Defense Conducts a Complete Count of Huawei Equipment*. Accessed on: 2 Feb 2024. At: <http://www.newdaily.co.kr/site/data/html/2019/05/24/2019052400117.html>.
16. Oec.world (2023). China-Australia and Japan-China. Accessed on: 5 Feb 2024. At: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chn/partner/aus>.
<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/jpn/partner/chn>.
17. Rapp-Hooper, M. (2020). Shields of the Republic: The Trump and Peril of America's Alliances. *Cambridge and London: Harvard University Press*,
18. Shu, C. (2018). Australia Bans Huawei and ZTE from Supplying Technology for its 5G Network. *Tech Crunch*. Accessed on: 16 Feb 2024. At: <https://techcrunch.com/2018/08/22/australia-bans-huawei-and-zte-from-supplying-technology-for-its-5g-network/>.
19. Snyder, G. (1997). *Alliance Politics*. Ithaca and London: Cornell University Press, Accessed on: 20 Feb 2024. At: <https://www.cornellpress.cornell.edu/book/9780801434020/alliance-politics/#bookTabs=1>.
20. Statista. (2023). Number of Chinese student enrolments in Australia from 2012 to 2022. *By education sector*, Accessed on: 6 March 2024. At: <https://www.statista.com/statistics/430276/number-of-chinese-students-in-australia-by-education-sector>.
21. Statista. (2024). Value of motor vehicle part imports to Japan in 2023. *By region*, Accessed on: 8 March 2024, At: <https://www.statista.com/statistics/1310659/japan-import-value-auto-parts-by-region>.
22. Statista. (2023). U.S. and China Dominate the Data Center Market. Accessed on: 2 March 2024. A: <https://www.statista.com/chart/30940/data-center-revenue-by-country/>.

23. Strategic Comments (2019). Australia, Huawei and 5G. *IJSS*, 25(7). Doi: <https://doi.org/10.1080/13567888.2019.1680159>.
24. Yeo, Y. (2020). *Varieties of State Regulation. How China Regulates its Socialist Market Economy*. Cambridge: Harvard University Press.

Translated References to English

1. Asia.nikkei. (2023). Japan's China-bound exports dropped 11% in August. Accesses on: 2 Feb 2024. At: <https://asia.nikkei.com/Economy/Trade/Japan-s-China-bound-exports-dropped-11-in-August>.
2. Asia.nikkei. (2024). South Korea records its first trade deficit with China in 31 years. Accesses on: 2 March 2024. At: <https://asia.nikkei.com/Economy/Trade/South-Korea-records-its-first-trade-deficit-with-China-in-31-years>.
3. Barnes, J., & Adam, S. (2019). U.S. Campaign to Ban Huawei Overseas Stumbles as Allies Resist. *New York Times*, Accesses on: 2 Feb 2024. Available at: <https://www.nytimes.com/2019/03/17/us/politics/huawei-ban.html>.
4. Borys, S. (2018). Chinese Hackers Infiltrate Systems at Australian National University. *ABC News*, Accesses on: 7 Feb 2024, Available at: <https://www.abc.net.au/news/2018-07-06/chinese-hackers-infiltrate-anu-it-systems/9951210>.
5. Cho, M.H. (2019). LG Uplus Expands 5G Coverage with Samsung Equipment. *ZD.net*, Accesses on: 4 March 2024. At: <https://www.zdnet.com/article/lg-uplus-expands-5g-coverage-with-samsung-equipment/>.
6. Ciorciari, J., & Jürgen, H. (2019). Hedging in International Relations: An Introduction. *International Relations of the Asia-Pacific*, Vol.19 (3). 367–374. Doi:10.1093/irap/lcz017.
7. Dickson, B.J (2020). *Wealth into Power: The Communist Party's Embrace of China's Private Sector*. Cambridge University Press, Doi: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511790706>.
8. Economic World. (2022). China's transformation with the Make China 2025 plan. 25 February, At: <https://donya-e-eqtesad.com/>. (In Persian)
9. Ford, L., & James, G. (2021). Retooling America's Alliances to Manage the China Challenge. *Brookings Institution*, Accesses on: 26 Feb 2024. Available at: <https://www.brookings.edu/articles/retooling-americas-alliances-to-manage-the-china-challenge/>.
10. Foster, S. (2020). Japan Inc Set to Challenge Huawei in 5G. *Asia Times*, Accesses on: 8 March 2024. Available at: <https://asiatimes.com/2020/07/japan-inc-set-to-challenge->

huawei-in-5g/.

11. Han J., & Kim, J. (2023). The Recent Slump in South Korea's Exports to China: Analysis of Causes and Implications. At: file:///C:/Users/pc/Downloads/The_Recent_Slump_in_South_Korea%E2%80%99s_Exports....pdf.
12. Hedayati Shahidani, M., & Ramzanpourshalmani, J. (2023). Artificial intelligence; The new arena of power competition between China and America. *Political and International Research Quarterly*, (54), 44-59. (In Persian)
13. Henry, I. (2020). What Allies Want: Reconsidering Loyalty, Reliability, and Alliance Interdependence. *International Security*, 44 (4), 45-83.
14. Kharpal, A. (2018). Huawei and ZTE Banned from Selling 5G Equipment to Australia. *CNBC*. Accessed on: 2 Feb 2024. At: <https://www.cnbc.com/2018/08/23/huawei-and-zte-banned-from-selling-5g-equipment-to-australia.html>.
15. Lim, D., & Rohan, M. (2019). Hedging in South Asia: Balancing Economic and Security Interests Amid Sino-Indian Competition. *International Relations of the Asia-Pacific*, Vol. 19 (3). 493-522. Doi: 10.1093/irap/lcz006.
16. Momma, R., & Hiroshi, I. (2020). China: China-US Relations' Transformation into a Hegemonic Struggle. *National Institute for Defense Studies East Asian Strategic Review*, At: <http://www.nids.mod.go.jp/english/publication/east-asian/e2020.html>.
17. Moschella, D. (2021). Limits to Alliances: In China, the United States and its Allies are Just Not Aligned. *Information Technology and Innovation Foundation*, Accessed on: 25 Feb 2024. At: <https://itif.org/publications/2021/09/07/limits-alliances-china-united-states-and-its-allies-are-just-not-aligned/>.
18. NewDaily. (2019). In Response to the U.S.' Request. *South Korean Ministry of National Defense Conducts a Complete Count of Huawei Equipment*. Accessed on: 2 Feb 2024. At: <http://www.newdaily.co.kr/site/data/html/2019/05/24/2019052400117.html>.
19. Oec.world. (2023). China-Australia and Japan-China. Accessed on: 5 Feb 2024. At: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chn/partner/aus>.
<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/jpn/partner/chn>.
20. Pirpiran, R. (2023). The war of small chips and the fate of the competition between China and America. *Center for Political and International Studies*, 27 August, At: <https://www.ipis.ir/portal/subjectview/728212/%D8%AC>. (In Persian)
21. Rapp-Hooper, M. (2020). *Sheilds of the Republic: The Trump and Peril of America's Alliances*. Cambridge and London: Harvard University Press.

22. Sharafkhani, M., & Hajimineh, R., & Desheiri, M. (2020). The position of the international value chain in the hegemonic competition between China and America. *Quarterly Journal of International Political Economy Studies*, 4(2), 462-293. **(In Persian)**
23. Shu, C. (2018). Australia Bans Huawei and ZTE from Supplying Technology for its 5G Network. *Tech Crunch*, Accessed on: 16 Feb 2024. At: <https://techcrunch.com/2018/08/22/australia-bans-huawei-and-zte-from-supplying-technology-for-its-5g-network/>.
24. Snyder, G. (1997). *Alliance Politics*. Ithaca and London: Cornell University Press. Accessed on: 20 Feb 2024. At: <https://www.cornellpress.cornell.edu/book/9780801434020/alliance-politics/#bookTabs=1>.
25. Statista. (2023). Number of Chinese student enrolments in Australia from 2012 to 2022. *By education sector*. Accessed on: 6 March 2024. Available at: <https://www.statista.com/statistics/430276/number-of-chinese-students-in-australia-by-education-sector>.
26. Statista. (2023). U.S. and China Dominate the Data Center Market. Accessed on: 2 March 2024. At: <https://www.statista.com/chart/30940/data-center-revenue-by-country/>.
27. Statista. (2024). Value of motor vehicle part imports to Japan in 2023. *By region*. Accessed on: 8 March 2024, At: <https://www.statista.com/statistics/1310659/japan-import-value-auto-parts-by-region>.
28. Strategic Comments. (2019). Australia, Huawei and 5G. *IISS*, 25(7). Doi: <https://doi.org/10.1080/13567888.2019.1680159>.
29. Yeo, Y. (2020). *Varieties of State Regulation. How China Regulates its Socialist Market Economy*. Cambridge: Harvard University Press.
30. Zahedi khatir, E., & Salehi, M. (2022). Trend Analysis of the US Trade War Against China (2018-2022). *A Quarterly Journal of Foreign Relations*, 14(3), 133-162. Doi : 10.22034/fr.2022.165684. **(In Persian)**

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی